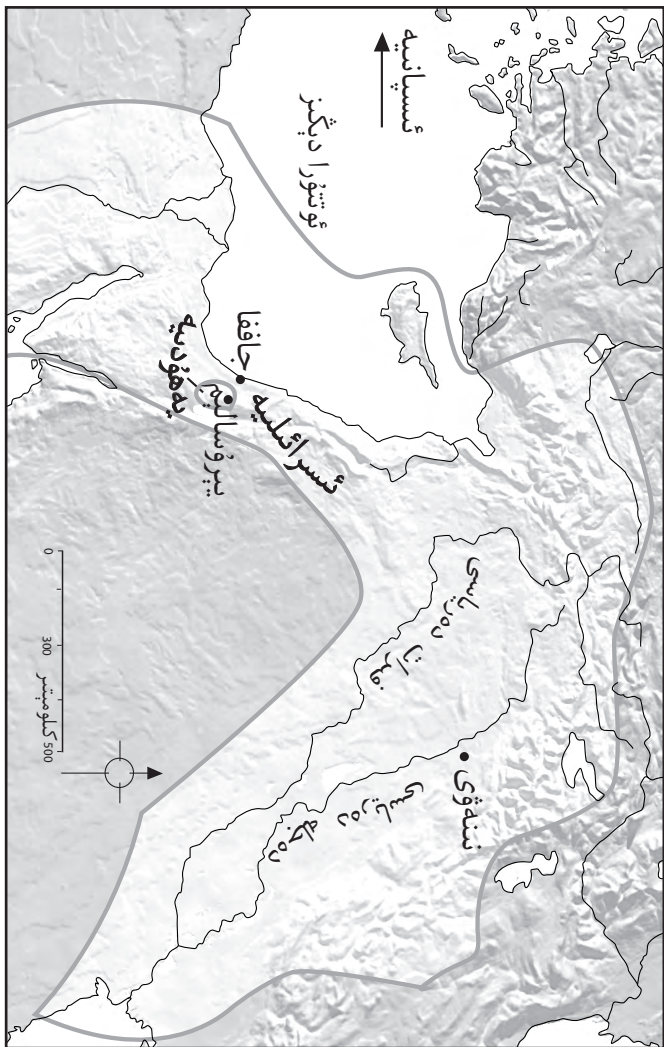

يُونُس

يۇنۇس

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

يۇنۇس مىلادىيىدىن بۇرۇنقى سەككىزىنچى ئەسىردە ياشىغان خۇدانىڭ بىر پەيغەمبىرىدۇر. ئۇ چاغلاردا ئىسرائىلىيە ئىككى پادىشاھلىققا بۆلۈنۈپ، شىمالدىكىسى يەنىلا ئىسرائىلىيە، جەنۇبتىكىسى بولسا يەھۇدىيە دەپ ئاتالدى.

خۇدا دائىم ئىسرائىلىيە ۋە يەھۇدىيەنىڭ پادىشاھلىرى ۋە خەلقلەرگە ئۆز پەيغەمبەرلىرىنى ئەۋەتىپ، ئۇلارنى خۇدانىڭ يولىدا مېڭىشقا يېتەكلىگەن، شۇنداقلا گۇناھ ئۆتكۈزۈمەسلىك ۋە ساختا ئىلاھلارغا چوقۇنماسلىق ھەققىدە ئاگاھلاندۇرۇپ تۇرغان. خۇدا ھەممە خەلقلەرنى سۆيىدۇ، شۇڭا ئۇ بەزىدە باشقا ئەللەرگەمۇ ئۆز پەيغەمبەرلىرىنى ئەۋەتكەن.

مۇقەددەس كىتابنىڭ «يۇنۇس» دېگەن قىسمىدا

يۇنۇس پەيغەمبەرنىڭ خۇدا تەرىپىدىن يات بىر ئەلگە ئەۋەتىلگەنلىكى ھەققىدە بايان قىلىنغان. خۇدا ئۇنىڭغا خۇدانىڭ خەلقىنىڭ دۈشمىنى دەپ قارالغان نىنەۋى دېگەن شەھەرگە بېرىشنى بۇيرۇغان.

«يۇنۇس» تا تەسۋىرلەنگەن ئاساسلىق مەزمۇن خۇدانىڭ يۇنۇس پەيغەمبەرگە تاپشۇرغان سۆزلىرى ئەمەس، بەلكى خۇدا يۇنۇس پەيغەمبەرنى نىنەۋى شەھىرىگە ئەۋەتكەندىن باشلاپ، يۇنۇس پەيغەمبەرنىڭ بېشىدىن ئۆتكۈزگەن كەچۈرمىشلىرىدۇر.

گەرچە پەيغەمبەرلەر ئالىي خىسلەتلىك كىشىلەردىن بولسىمۇ، ئۇلار يەنىلا ئاجىز ئىنسانلاردۇر. مەسىلەن يۇنۇس پەيغەمبەر نىنەۋى شەھىرىگە بېرىشنى خالىمىغان ھەم خۇدانىڭ ئۇ شەھەردىكىلەرنى جازالىشىنى ئارزۇ قىلغان. شۇڭا ئۇ خۇداغا بويسۇنمىغان ھالدا، نىنەۋى شەھىرىگە بارماي، ئەكسىچە قارشى يۆنىلىشكە يولغا چىققان. «يۇنۇس» تا خۇدانىڭ ئۆزىگە بويسۇنمىغان پەيغەمبەرگە قانداق مۇئامىلە قىلغانلىقى تەسۋىرلىنىدۇ. گەرچە نىنەۋىلىكلەر خۇدانىڭ خەلقى بولمىسىمۇ،

خۇدا يەنىلا ئۇلارنى سۆيگەن. خۇدا يۇنۇس پەيغەمبەرنىڭ قەلبىنى نىنەۋىلىكلەرنى خۇددى خۇدا ئۆزى ئۇ خەلقنى سۆيگەندەك سۆيىدىغان قىلىپ ئۆزگەرتىشنى خالىغان.

تېزىس:

1. يۇنۇسنىڭ خۇدا تەرىپىدىن چاقىرىلىشى ۋە خۇدانىڭ ئەمرىگە بويسۇنماسلىقى (1-باب)
2. يۇنۇسنىڭ دۇئا قىلىشى ۋە نىجاتلىققا ئېرىشىشى (2-باب)
3. يۇنۇسنىڭ نىنەۋىلىكلەرنى ئاگاھلاندۇرۇش بىلەن خۇداغا بويسۇنۇشى (3-باب)
4. يۇنۇسنىڭ خۇدانىڭ نىنەۋىلىكلەرگە كۆرسەتكەن مېھرى-شەپقىتىگە ئاچچىقلىنىشى (4-باب)

يۇنۇس

يۇنۇسنىڭ پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدىن قېچىشى

1 بىر كۈنى ئامتىينىڭ ئوغلى يۇنۇسقا پەرۋەردىگار دىن
ۋەھىي كەلدى. ² پەرۋەردىگار مۇنداق دېدى:
— سەن نىنەۋى دېگەن بۈيۈك شەھەرگە دەرھال
بېرىپ، ئۇ شەھەردىكىلەرگە ئۇلارنىڭ ئۈستىدىن
چىقارغان ھۆكۈمۈمنى جاكارلا، چۈنكى ئۇلارنىڭ قىلغان
رەزىللىكلىرى ماڭا يېتىپ كەلدى!
³ لېكىن يۇنۇس ئۆزىنى پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدىن
قاچۇرۇش ئۈچۈن شۇئان قارشى يۆنىلىشكە ماڭدى.
ئۇ جاففا شەھىرىگە بېرىپ، ئىسپانىيەگە بارىدىغان بىر

كېمىنى تاپتى ۋە كېمىنىڭ يول ھەققىنى تۆلەپ، كېمىگە چىقىپ، كېمىچىلەر بىلەن بىللە ئىسپانىيەگە بارماقچى بولدى. ئۇ: «ئۇ يەرگە قېچىپ بارسام، پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدىن يىراق بولمەن» دەپ ئويلىدى.

⁴ بىراق پەرۋەردىگار دېڭىزغا كۈچلۈك بوران ئەۋەتكەن. بىر كېمىنى دېڭىزدا دەھشەتلىك بوران-چاپقۇن چىقىپ، كېمىنى پارچىلىۋەتكىلى تاس قالدى. ⁵ شۇنىڭ بىلەن كېمىچىلەر قاتتىق ۋەھىمىگە چۈشۈپ، ھەرقايسى ئۆز ئىلاھلىرىغا يالۋۇردى. كېمە يېنىكلىسۇن دەپ، ئۇلار كېمىدىكى ماللارنى دېڭىزغا تاشلاشتى. يۇنۇس ئۇ ۋاقىتتا كېمىنىڭ ئاستىنى بۆلۈمدە يېتىپ، قاتتىق ئۇيقۇغا كەتكەندى. ⁶ كېمە باشلىقى يۇنۇسنىڭ يېنىغا كېلىپ، ئۇنىڭغا:

— سەن نېمىشقا ئۇخلاپ ياتسەن؟ تۇر، ئىلاھىڭغا يالۋۇر! بەلكىم ئۇنىڭ بىزگە نەزىرى چۈشەر، شۇنداق بولسا ھالاك بولمايمىز، — دېدى.

⁷ كېمىچىلەر:

— بىزنىڭ مۇشۇ بالايىئاپەتكە دۇچار بولۇشىمىزغا كىم سەۋەبلىك ئىكەنلىكىنى كۆرۈپ باقايلى، — دېيىشىپ چەك

تارتىشقاندى، چەك يۇنۇسقا چىقتى. ⁸ ئۇلار ئۇنىڭدىن:
 — ئېيتقىنا، بۇ بالايىئاپەتنى كىم كەلتۈرۈپ چىقاردى؟
 سەن نېمە قىلىدىغان ئادەمسەن، قەيەردىن كەلدىڭ،
 قايسى ئەل-مىللەتتىن سەن؟ — دەپ سوراقتى. ⁹ يۇنۇس
 ئۇلارغا:

— مەن ئىبرانىيەمەن، دېڭىز ۋە قۇرۇق تۇپراقلارنى
 ياراتقان ئەرشتىكى پەرۋەردىگارغا ئېتىقاد قىلىمەن، —
 دەپ جاۋاب بەردى

¹⁰ يۇنۇس يەنە ئۇلارغا ئۆزىنىڭ پەرۋەردىگارنىڭ
 ھۇزۇرىدىن قېچىپ يۈرگەنلىكىنى ئېيتىپ بەرگەندى،
 كېمىچىلەر ئۇنى ئاڭلاپ ئىنتايىن قورقۇشۇپ كەتتى ۋە:
 — بۇنداق قېچىپ يۈرگىنىڭ نېمىسى! — دېدى.
¹¹ بوران-چاپقۇنلار ئەۋجىگە چىققانلىقتىن، ئۇلار
 ئۇنىڭدىن:

— بىز ساڭا نېمە قىلساق دېڭىز دولقۇنى بىز ئۈچۈن
 پەسىيدۇ؟ — دەپ سوراقتى. ¹² يۇنۇس ئۇلارغا:

— مەن شۇنى بىلىمەنكى، مېنىڭ سەۋەبىمدىن سىلەر
 مۇشۇ دەھشەتلىك بوران-چاپقۇنغا ئۇچرىدىڭلار. مېنى

كۆتۈرۈپ دېڭىزغا تاشلاڭلار، دېڭىز دولقۇنى سىلەر ئۈچۈن پەسىيدۇ، — دەپ جاۋاب بەردى.

¹³ كېمىچىلەر ئەكسىچە پالاقنى جېنىنىڭ بارىچە ئۇرۇپ، كېمىنى قىرغاققا ئېلىپ بارماقچى بولدى. يۇ، ئالغا ئىلگىرىلىيەلمىدى، چۈنكى بوران-چاپقۇنلار بارغانسېرى ئەۋجىگە چىققاندى. ¹⁴ شۇنىڭ بىلەن ئۇلار پەرۋەردىگارغا: — ئى پەرۋەردىگار، سەندىن ئۆتۈنمىزكى، بۇ ئادەمنىڭ جېنىغا زامان بولغانلىقىمىزدىن بىزنى ھالاك قىلمىغايىسەن. بىگۇناھ ئادەمنىڭ قېنىنى تۆكۈش گۇناھنى بىزنىڭ ئۈستىمىزگە يۈكلىمىگەيسەن. ئى پەرۋەردىگار، بۇلارنىڭ ھەممىسىنى ئۆز ئىرادەڭ بويىچە قىلغانسەن، — دەپ يالۋۇردى.

¹⁵ ئاندىن كېيىن ئۇلار يۇنۇسنى كۆتۈرۈپ دولقۇنلاپ تۇرغان دېڭىزغا تاشلىغاندى، بوران شۇئان بېسىلدى. ¹⁶ كېمىچىلەر بۇ ۋەقەنى كۆرگەچكە پەرۋەردىگاردىن قاتتىق قورقۇشۇپ، ئۇنىڭغا قۇربانلىق قىلىشتى ۋە قەسەملەر بېرىشتى.

¹⁷ پەرۋەردىگار يوغان بىر بېلىقنى يۇنۇسنى يۇتۇۋېلىشقا

ئەۋەتكەندى. يۇنۇس بېلىقنىڭ قورسىقىدا ئۈچ كېچە-
كۈندۈز قالدى.

يۇنۇسنىڭ دۇئاسى

2 ¹ يۇنۇس بېلىقنىڭ قورسىقىدا ئۆز خۇداسى بولغان
پەرۋەردىگارغا مۇنداق دۇئا قىلدى:

2 نالە قىلدىم پەرۋەردىگارغا كۈلپەتتە قالغىنىمدا،
قۇلاق سالدى ئۇ ماڭا.

پەرياد چەكتم چوڭقۇر يېرىدىن ئۆلۈكلەر ماكانىنىڭ،
قۇلاق سالدىڭ نالەمگە سەن مېنىڭ.

3 سەن تاشلىدىڭ مېنى تېگىگە چوڭقۇر دېڭىزنىڭ،
قورشىۋالدى مېنى كۈچلۈك سۇلار،

بېسىپ ئۆتتى ئۈستۈمدىن دولقۇنلىرىڭ، ئۆركەشلىرىڭ.
4 مۇنداق دېدىم شۇ پەيتتە:

تاشلىنىپ كەتتىم مەن سېنىڭ نەزىرىڭدىن،

كۆرمىەن يەنە مۇقەددەس ئىبادەتخاناڭنى لېكىن.

5 جېنىمنى ئالغۇدەك قورشىۋالدى مېنى سۇلار،

ئورنىۋالدى ئۆركەشلەر،

- چىرمىۋالدى بېشىمنى دېڭىزدىكى ئوت-چۆپلەر.
 چۆكۈپ كەتتىم دېڭىزدىكى تاغلارنىڭ ئۇللىرىغا،
 چىقىش يوللىرى مەڭگۈگە ئېتىلگەن جايغا.
 لېكىن ئى پەرۋەردىگار، خۇدايىم،
 قۇتقۇزۇۋالدىڭ جېنىمنى ئۆلۈكلەر دىيارىدىن ئۆزۈڭ.
 چىقىپ كېتەي دېگەندە جېنىم،
 ئى پەرۋەردىگار، سېنى ياد ئەتتىم.
 يەتتى دۇئايم ساڭا،
 سېنىڭ مۇقەددەس ئىبادەتخاناڭغا.
 ئەزىمەس بۇتلارغا چوقۇندىغانلار
 پەرۋەردىگارنىڭ مېھىر-مۇھەببىتىنى تەرك ئېتەر.
 لېكىن مەن بولسام سۇنارمەن ساڭا،
 شۈكۈرلەر بىلەن قۇربانلىقلار.
 ۋاپا قىلارمەن قىلغان قەسەملىرىمگە،
 چۈنكى نىجاتلىق كېلەر پەرۋەردىگاردىنلا.

¹⁰ شۇنىڭ بىلەن پەرۋەردىگار ھېلىقى بېلىققا بۇيرۇق قىلغانىدى. بېلىق يۇنۇسنى قۇرۇقلۇققا قۇسۇپ چىقاردى.

يۇنۇسنىڭ خۇداغا بويسۇنۇشى

3¹ پەرۋەردىگار دىن يۇنۇسقا ئىككىنچى قېتىم ۋەھىي كەلدى. ² پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

— سەن نىنەۋى دېگەن بۈيۈك شەھەرگە دەرھال بېرىپ، ئۇ شەھەردىكىلەرگە مەن ساڭا تاپشۇرىدىغان سۆزلەرنى جاكارلا، — دېدى.

³ يۇنۇس شۇئان پەرۋەردىگارنىڭ سۆزىگە بىنائەن، نىنەۋىگە باردى. نىنەۋى ئالاھىدە چوڭ بىر شەھەر بولۇپ، ئۇنى ئارىلاپ چىقىشقا ئۈچ كۈن كېتەتتى. ⁴ يۇنۇس شەھەرگە كىرىپ، بىر كۈنلۈك يولنى ماڭغاندىن كېيىن: — قىرىق كۈندىن كېيىن نىنەۋى شەھىرى خاراب قىلىندۇ! — دەپ جاكارلىدى.

⁵ بۇنىڭ بىلەن نىنەۋىلىكلەر خۇداغا ئىشىنىپ، روزا تۇتۇشنى قارار قىلدى. پۈتۈن شەھەر خەلقى مەرتىۋىسى يۇقىرى-تۆۋەن بولسۇن، ھەممىسى ماتاغا يۆگىنىپ، توۋا قىلغانلىقىنى بىلدۈرۈشتى. ⁶ بۇ خەۋەر نىنەۋى پادىشاھىغا يەتكەندە، ئۇ تەختىدىن چۈشۈپ، تونىنى سېلىۋېتىپ، ماتاغا يۆگىنىپ، كۈلدە مىلىنىپ ئولتۇردى.

⁷ پادشاھ ئۆزى ۋە ئەمەلدارلىرىنىڭ نامدا نىنەۋىلىكلەرگە مۇنداق ئەمر چۈشۈردى: «مەيلى ئادەم مەيلى ھايۋان، مەيلى كالا مەيلى قوي بولسۇن، ھەممىسى ھېچنېمە تېتىمسۇن، ئۇلار ھېچنېمە يېمىسۇن، سۇمۇ ئىچمىسۇن. ⁸ پۈتكۈل ئادەم ۋە ھايۋانلار ماتاغا يۆگەنسۇن. ھەربىر ئادەم خۇداغا قاتتىق يالۋۇرسۇن ھەمدە يامان يولىدىن يانسۇن، زوراۋانلىقتىن قول ئۈزسۇن. ⁹ كىم بىلىدۇ، خۇدا شۇنىڭ بىلەن نىيىتىدىن، قەھر-غەزىپىدىن يېنىپ، بىزنى ھالاك قىلماي قويامدۇ تېخى!»

¹⁰ خۇدا ئۇلارنىڭ ئەمەللىرىنى يەنى يامان يوللىرىدىن يانغانلىقىنى كۆرگەندە، ئىلگىرى ئۆزى جاكارلىغان، ئۇلارنىڭ ئۈستىگە چۈشۈرمە كىچى بولغان بالايىئاپەتلەرنى ئۇلارغا چۈشۈرمىدى.

يۇنۇسنىڭ خۇدانىڭ كۆرسەتكەن مېھرى-

شەپقىتىگە ئاچچىقلىنىشى

¹ يۇنۇس بۇ ئىشتىن تولمۇ نارازى بولۇپ، ناھايىتى ئاچچىقلاندى. ² شۇڭا ئۇ پەرۋەردىگارغا مۇنداق دېدى:

4

— ئى پەرۋەردىگار، ئۆز يۇرتۇمدا تۇرغىنىمدا سېنىڭ شۇنداق قىلىدىغانلىقىڭنى ئۆز-ئۆزۈمگە ئېيتىمىغانمىدىم؟! مەن سېنىڭ ئىنتايىن مېھرىبان ۋە رەھىمدىل خۇدا ئىكەنلىكىڭنى بىلەتتىم. سەن ئاسانلىقچە غەزەپلەنمەيسەن، مېھىر-مۇھەببەتكە تولغانسەن. بالايىئاپەت كەلتۈرۈشتىن يېنىۋالدىغانلىقىڭنى بىلەتتىم. شۇڭا ئىسپانىيەگە قاچمىغانمىدىم؟! ³ ئەمدى، ئى پەرۋەردىگار، جېنىمنى ئالغىن! تىرىك ياشىغىنىمدىن ئۆلگىنىم ياخشى!

⁴ پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا جاۋابەن:

— ئاچچىقلىنىشىڭ توغرىمۇ؟ — دېدى.

⁵ شۇنىڭ بىلەن يۇنۇس شەھەرنىڭ سىرتىغا چىقىپ، شەھەرنىڭ شەرق تەرىپىدە ئولتۇردى. ئۇ بىر چەللە تىكىپ، ئۇنىڭ سايىسىدا ئولتۇرۇپ، نىنەۋى شەھىرىدە نېمە ۋەقە يۈز بېرىدىغانلىقىغا نەزەر سالدى. ⁶ پەرۋەردىگار خۇدا يۇنۇسنى كۆڭۈل غەشلىكىدىن قۇتۇلدۇرۇش ئۈچۈن، بىر قاپاق پەلىكىنى ئۈندۈرۈپ، يۇنۇسنىڭ بېشىغا سايە بولسۇن دەپ، ئۇنىڭ ئۈستى تەرىپىگە يېپىلدۇردى.

يۇنۇس بولسا قاپاق پەلىكى ئۈچۈن ئىنتايىن خۇش بولدى.⁷ لېكىن ئەتسى ئەتگەندە خۇدا ئۆزى بىر قۇرتنى ئەۋەتتى. بۇ قۇرت كېلىپ، قاپاق پەلىكىنى يەپ، ئۇنى كېسىپ قۇرۇتۇۋەتتى.⁸ كۈن چىققاندا، خۇدا كۈن چىقىش تەرەپتىن ئىسسىق شامال چىقارغاندى، قىزىق ئاپتاپ يۇنۇسنىڭ بېشىغا چۈشۈپ، ئۇنى ھالدىن كەتكۈزدى. شۇڭا ئۇ ئۆلۈمنى تىلەپ: «تىرىك ياشىغىنىمدىن ئۆلگىنىم ياخشى!» دېدى.

⁹ لېكىن خۇدا ئۇنىڭدىن:

— سېنىڭ بۇ قاپاق پەلىكى ئۈچۈن ئاچچىقلىنىشىڭ توغرىمۇ؟ — دەپ سورىدى.

— ھەئە، ئاچچىقىمدا ئۆلگۈدەك بولۇپ قالدىم! — دەپ جاۋاب بەردى يۇنۇس.

¹⁰ پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

— سەن ئۆزۈڭ يا ئۆستۈرمەي، يا ئۇنىڭغا ئەمگەك سىڭدۈرمەي، بىر كېچىدە ئۆسۈپ، ئىككىنچى كېچىسى يوق بولۇپ كەتكەن بىر تۈپ قاپاق پەلىزىگە شۇنچە ئىچىڭ ئاغرىغان يەردە،¹¹ مەن ئاق-قارنى پەرقلەندۈرەلمەيدىغان

بىر يۈز يىگىرمە مىڭ ئادىمى ۋە نۇرغۇن ھايۋانلىرى بار
نەنەۋىدەك چوڭ شەھەرگە ئىچ ئاغرىتماي تۇرالامدىم!
— دېدى.

